

Werking homeopathie

MDDicke, apotheker

Hoewel nog veel onderzocht moet worden en er veel discussie over is, kan de onderstaande stand van zaken weergegeven worden over de werking van de homeopathie cq. de homeopathische geneesmiddelen.

Samenvattend kan gesteld worden dat de homeopathie zich meer en meer ontwikkeld heeft tot een energetische/informatieve¹ geneeswijze. In de eerste plaats is de homeopathie te beschouwen als een prikkeltherapie. Een prikkeltherapie die gebruik maakt van stoffen in verdunningen die net niet meer giftig of schadelijk zijn. Deze verdunningen zijn vervolgens in staat het zelfhelende vermogen van het lichaam aan te zetten tot herstel. Vooral het gebruik van oertincturen en lage potenties, zoals de D1, D2 en D3 valt hieronder. Maar vanaf de D6, C3 en zeker alle LM en K potenties (bv een reeks van 30K, 200K, MK en 10MK) stimuleren langs energetische/informatieve weg ons zelfherstel. In deze hogere potenties zit nog maar heel weinig en soms in het geheel geen meetbare hoeveelheid² van de oorspronkelijke uitgangsstof. Toch werken ze allemaal op een vergelijkbare manier. In homeopathische kringen wordt wel gedacht dat hoe hoger gepotentieerd hoe sterker het werkt. Die sterke werking is niet in de zin van een materiële of direct fysieke verandering maar is meer te zien als een steeds specifiekere wordende effect. Rakend meer en meer aan de kern van het probleem/ziekte. Dat betekent ook dat de ziekte op ziekte heel anders is. **Ziekte is een energetische/informatieve verstoring van een zeer uitgebalanceerd systeem.** Door dit systeem met kleine energetische/informatieve prikkels weer in balans te brengen kan herstel optreden. Uitgangspunt is daarbij dat geen sterke tegengestelde prikkels gebruikt moeten worden³ maar zoveel mogelijk gelijkende prikkels. Dat wordt

---

¹ Energetische geneeswijze is een geneeswijze waarbij niet met behulp van sterk werkende stoffen of materiële middelen wordt gewerkt maar met methoden of middelen die op ons energie/informatie systeem inwerken. Als ik het hier over energetica heb dan zijn dat middelen waar een bepaalde vorm van energie/informatie (ingestraald of via apparatuur) gebruikt wordt waarvan men veronderstelt dat die energie/informatie via het oplosmiddel kan worden overgedragen aan de patiënt. Bij gebruik van het woord energetisch zou je kunnen veronderstellen dat het om een meetbare energie gaat. Maar meestal is er geen sprake van een meetbare energie maar eerder sprake van informatie. Informatie laat zich niet kwantificeren. Bij het potentieerproces in de homeopathie wordt verondersteld dat het gaat om het doorgeven van de informatie die gekoppeld was aan de oorspronkelijke uitgangsstof. Als je materie verdeelt dan wordt het steeds minder maar als je informatie verdeelt dan wordt dat doorgegeven en kan je dus stellen dat het delen van informatie eigenlijk vermenigvuldigen is. Dit om het verschil tussen energetisch en informatief wat duidelijker te maken.

² Volgens onderzoek in 2000 voor de Franse autoriteiten bij het Pasteur Instituut heeft de firma Boiron samen met Dolisos destijds uit het oogpunt van veiligheid vastgesteld dat vanaf een D8 of een 7K potentie al niets meer van het oorspronkelijke materiaal was vast te stellen. Dit gold met name voor virale producten. Er zijn 4 verschillende uitgangsmaterialen getest.

³ De als reguliere geneeswijze bekend staande methode gaat over het algemeen uit van het contraria principe en wil zoveel mogelijk de symptomen wegnemen (bestrijden).

verwoord in één van de uitgangspunten van de homeopathie: het similia principe.

Het onderzoek

In de eerste plaats is er veel wetenschappelijk onderzoek gedaan naar wat men de klinische werking noemt, hetgeen zoveel betekent als de werking in de praktijk van alle dag. Gebleken is uit al dat onderzoek, tot verrassing van vele onderzoekers, dat de werking aantoonbaar is t.o.v. van placebo werking.

Hiervoor willen we graag verwijzen naar de position paper over het wetenschappelijk onderzoek die u terug kunt vinden op onze website: www.hahnemann.nl onder de rubriek "visie". Belangrijk is dat de werking (klinische effectiviteit) dubbelblind is aangetoond. Zowel negatieve als positieve resultaten worden besproken.

In de tweede plaats is er veel fundamenteel onderzoek gedaan naar het werkingsmechanisme van de homeopathie. Belangrijk is dat hieruit naar voren komt dat met name het similia principe van de homeopathie, op celniveau is aangetoond. Het similia principe laat ons zien dat in de natuur meerdere uiterst verfijnde regelmechanismen bestaan. Vanuit de vaccinatie weten we dat we een weerstand kunnen opbouwen tegen schadelijke organismen als je die schadelijke organismen afgezwakt van te voren toedient. Maar inmiddels wordt ook steeds duidelijker dat er ook een mechanisme is dat extra herstelcapaciteiten kan oproepen door achteraf, als er al sprake is van een ziekte, nog eens hetzelfde schadelijke organisme toe te dienen (de dosering is daarbij cruciaal). **Er is dus niet alleen preventieve vaccinatie mogelijk maar ook therapeutische vaccinatie.** En juist van dat mechanisme wordt in de homeopathie gebruik gemaakt. Weliswaar worden in de homeopathie bij voorkeur geen meetbare hoeveelheden toegediend en is de dosering over het algemeen teruggebracht tot een energetisch/informatief niveau (de hogere potenties). Het blijkt dat het zelfherstellend vermogen (de basis van alle genezing) met name heel goed kan worden aangesproken op een energetisch/informatief niveau. (bv via homeopathie maar ook andere energetische/informatieve therapieën werken op dat niveau.)

In Science magazine van 24 december 2010 stond een opmerkelijk interview met nobelprijswinnaar (2008) Luc Montagnier, viroloog in Frankrijk: "Ik kan niet zeggen dat homeopathie in alles gelijk heeft. Wat ik wel kan zeggen is dat hoge verdunningen van iets niet niets zijn. Het zijn waterstructuren die de originele moleculen nabootsen". Hij toonde in een studie aan dat bepaalde bacteriële DNA strengen ook in hoge verdunningen (10^{-18}) in staat zijn elektromagnetische golven te induceren.

Tenslotte is het interessant dat onderzoek⁴, o.a. naar de soort energie die in een homeopathisch geneesmiddel ligt opgeslagen, spreekt van magnetische fotonen die in homeopathische geneesmiddelen aanwezig zijn. Hoewel dit binnen dit

---

⁴ Dr. Karin Lenger: "Homeopathic Potencies identified by a new Magnetic Resonance Method", Subtle Energies and Energy Medicine, April 06 (www.issseem.org Artikel unter Journal, Vol. 15, No 3)

kader te ver gaat en hier nog veel meer onderzoek nodig is, zijn toch een paar opvallende resultaten van belang. Het blijkt dat die magnetische fotonen juist bij de hogere potenties zijn vast te stellen. **De metingen laten tot dusver zien dat bv een C1000 en een D1000 of een 1000K (ook wel MK) volledig vergelijkbaar zijn in hun energetische eigenschappen. Opvallend is ook dat hand schudden of machine schudden geen verschillende resultaten laat zien.** Ook voor veel homeopathische deskundigen is dat een verrassende conclusie die overigens goed aansluit bij de resultaten van het eerdere genoemde klinische onderzoek. Een van de conclusies van het hier aangehaalde onderzoek van Karin Lenger was dat je alleen stapsgewijs het evenwicht kan aansturen en steeds weer opnieuw moet kijken wat het nieuwe evenwicht is. **Dus is niet te verwachten dat je met 1 middel op 1 moment het probleem/de ziekte kan oplossen.**

Consequenties voor de therapie

Op grond van de hier veronderstelde werking van homeopathische geneesmiddelen is het langdurig gebruik (langer dan enkele maanden) niet zinvol. Er zal juist steeds opnieuw gekeken moeten worden of de balans/het evenwicht nog verder hersteld moet worden. Dat vraagt om het raadplegen van een deskundige op het gebied van de homeopathie. Zelfmedicatie met homeopathie gedurende korte tijd is als zeer veilig te beschouwen. Maar bij terugkerende klachten moet altijd een deskundige geraadpleegd worden. Bijwerkingen met homeopathische geneesmiddelen in de zin van schadelijke gevolgen of irreversibele veranderingen zullen niet voorkomen. Wel kunnen, door het stimuleren van het zelfherstel, processen op gang komen die als storend worden ervaren. Dat is bv het geval als oude klachten opeens terugkomen. Het aanpassen van de dosering kan dan mogelijk al genoeg zijn. Daar dient dan wel weer een deskundige voor geraadpleegd te worden.

Tegenkrachten

In Der Spiegel van 12 juli 2010 is een uitgebreid artikel verschenen onder de kop: *homeopathie, de grote illusie*. Daarin wordt heel stellig beweerd dat de werking nooit bewezen is en dat het vergoeden van homeopathica en de homeopathische behandeling in feite verboden zou moeten worden. Eerder al verschenen vergelijkbare discussies in de Engelse dagbladen. Vanuit de zorg dat de gezondheidszorg onbetaalbaar is geworden moet iets dat niet bewezen is niet meer vergoed worden, is de gedachte. Nu maakt de hele homeopathie in Duitsland minder dan 1,5% van de gezondheidszorg uit blijkt uit de cijfers. In Nederland is dat minder dan 1%. Maar het artikel wordt gebracht alsof homeopathie een bedreiging is voor de volksgezondheid en eigenlijk in zijn geheel verboden zou moeten worden. Slechts heel kort wordt het meer en meer falende reguliere Duitse gezondheidszorg systeem aangestipt: **slechts 34% van de patiënten vindt de gezondheidszorg goed tot zeer goed.** Aangegeven wordt dat de reguliere zorg op een aantal fronten duidelijk tekort schiet, bv persoonlijke aandacht. **Gezien de geringe kosten van de homeopathie op de totale gezondheidszorg is er ook niets op tegen om dan gewoon niet te vergoeden. Dat is best zelf op te brengen.** We zijn dat in Nederland toch ook al gewend geraakt. Maar gevreesd moet worden dat dan uiteindelijk de

gezondheidszorg kosten nog verder zullen toenemen voor de ziektekostenverzekeraars. **Immers de reguliere sector is een behoorlijke factor (in Nederland factor 3) duurder dan de alternatieve en niet altijd effectiever. Een schot in eigen voet dus.**

Dit wordt bevestigd in het recent gepubliceerde onderzoek van de hoogleraar gezondheidseconomie van de Universiteit van Tilburg Peter Kooreman samen met Dr. Erik Baars: *Huisartsen met kennis complementaire geneeswijzen goedkoper.*

Kent een huisarts ook complementaire geneeswijzen⁵, dan zijn de zorgkosten gemiddeld ongeveer 15 procent lager. Dat komt door zowel minder medicijnen als minder ziekenhuisopnames. Bij patiënten van 75 jaar en ouder met een antroposofische huisarts loopt de kostenbesparing zelfs op tot ongeveer 25 procent.

De onderzoekers vinden geen aanwijzingen dat de patiënten van een complementair werkende arts onvoldoende zorg krijgen. Hun patiënten hebben zelfs een iets hogere levensverwachting dan patiënten van reguliere huisartsen, ook wanneer er wordt gecorrigeerd voor verschillen in sociaal-economische status. Er zijn 150.000 verzekerden in het onderzoek betrokken.

www.hsleiden.nl/lectoraten/antroposofische-gezondheidszorg/huisartsen-en-aanvullende-geneeswijzen

Ten aanzien van de stellige uitspraken dat in een onderzoek van 2005 van Shang e.a. in The Lancet voor eens en altijd is bewezen dat homeopathie niet verschilt van placebo kan gesteld worden dat in 2008⁶ is aangetoond dat bij gebruik van een iets andere keuze van studies het omgekeerde bewezen kon worden. U kunt dat terugvinden in de position paper.

Samenvattende conclusie position paper wetenschappelijk onderzoek:

De in deze paper (website www.hahnemann.nl) aangehaalde onderzoeken tonen aan dat er niet alleen een effect verwacht mag worden (meer dan placebo) maar ook dat dit effect vergelijkbaar is met een reguliere aanpak en bovendien dat het verklaard kan worden vanuit het similia beginsel/principe. **Het heeft geen enkele zin om meer onderzoek te doen vanuit het idee dat er dan wel enige acceptatie zal plaatsvinden. Het probleem is niet het onderzoek of de kwaliteit of kwantiteit van het onderzoek maar de acceptatie van deze feiten door de op dit moment gezaghebbende wetenschappers en beleidsmakers (zie ook het artikel in Der Spiegel van juli 2010).**

Het is daarom uiterst verantwoord om vooruitlopend op deze acceptatie de patiënten van gedegen informatie te voorzien. **Het geven van mondelinge of schriftelijke mededelingen (eis KNMP) dat nog niet afdoende bewezen is dat homeopathische geneesmiddelen een positief effect hebben, werkt alleen maar polariserend. Deze aanpak zou zelfs, als je consequent bent, zover moeten gaan dat ook aan de patiënt moet worden uitgelegd dat**

---

⁵ Onder complementair geneeswijzen worden alle geneeswijzen verstaan die regulier niet erkend zijn. In Nederland zijn dat met name homeopathie, acupunctuur en o.a. antroposofie.

⁶ Lüdtker R, Rutten ALB. The conclusions on the effectiveness of homeopathy highly depend on the set of analyzed trials, Journal of Clinical Epidemiology 2008;61. Doi:10.1016/j.jclinepi.2008.06.015

reguliere geneesmiddelen voornamelijk palliatief (verzachtend of verlichtend) werken en ook niet in alle gevallen een bewezen werking hebben. Deze nodeloze polarisatie past niet in een op de patiënt gericht beleid waar juist behoefte is aan een vrije keuze.

In navolging van het advies van de Gezondheidsraad zitten we nog steeds (sinds 1993) te wachten op een coördinatieorgaan tussen de homeopathische beroepsgroepen enerzijds en het reguliere veld en de overheid c.q. overheidsinstellingen anderzijds. Maar zolang we blijven denken in voor en tegenstanders is de patiënt de dupe en missen we de kans op een op de toekomst gericht beleid, dat aandacht besteedt aan de stimulering van het zelfherstellend vermogen.

Wilt u hier meer uitgebreid over lezen dan kunt u via onze website het boek: *Helende wegwijzers* gratis downloaden. U kunt het boek ook bestellen via de webshop of gewoon telefonisch. Het kost in gedrukte vorm 7,50 euro.

